

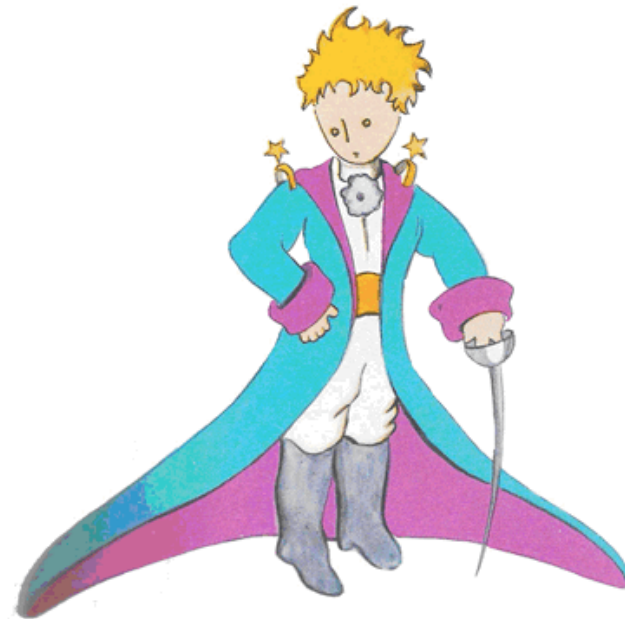
2

JAK FUNGUJE TRH

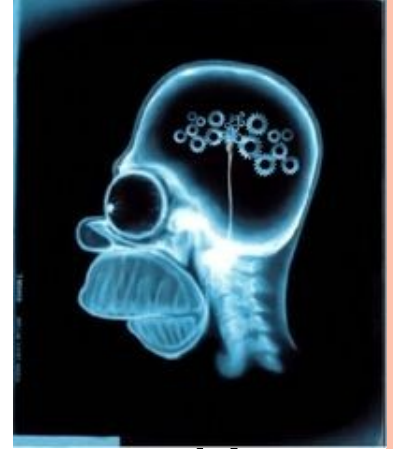

CENY V EKONOMII A V ŽIVOTĚ

Dospělí si potrpí na číslice. Řeknete-li dospělému: „Viděl jsem krásný dům z červených cihel, za okny muškáty a na střeše holuby...“, nedovede si ho představit. Musíte jim říci: „Viděl jsem dům za sto tisíc franků.“ Tu hned zvolají: „Ach, to je krása!“

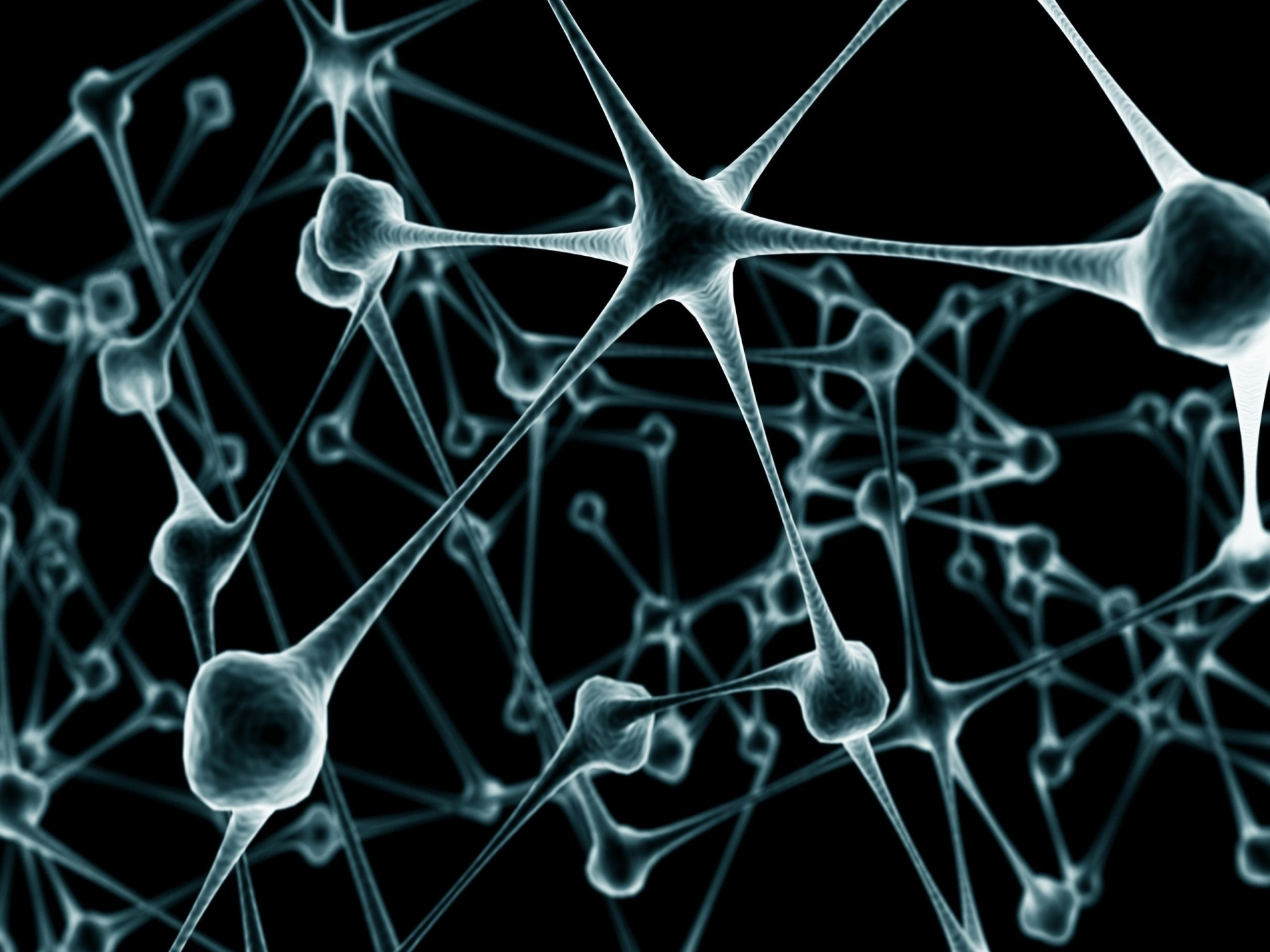

EKONOMIKA

- **Ekonomika – sledování vlastních zájmů = systém**
 - **Základní předpoklad: racionální chování člověka**
 - **Člověk ekonomický (*Homo oeconomicus*)**
 - *Maximalizuje svůj užitek*
 - *Minimalizuje náklady*
- Je nutně sobecký???

FUNKCE CEN

○ **Motivační**

- Rozhodování – kuchař šetří máslem (substituuje), farmář začne chovat jerseyky

○ **Informační (signální)**

- Máslo zdražilo – spotřebitel ví, že je vzácné

○ **Alokační**

- Mléčný tuk se používá na výrobu másla a sýrů. Sýry – vyšší poptávka a vyšší výnos!

○ **Distribuční (distribuce dle ochoty platit)**

TRŽNÍ SÍLY

- **Nabídka** a **poptávka** jsou hybateli tržních ekonomik
- Moderní mikroekonomie je o nabídce, poptávce a **tržní rovnováze**
- **Trh** = skupina prodávajících a kupujících určitého produktu/služby
- Nabídka a poptávka odpovídají chování lidí a jejich vzájemné interakci na trhu

TRHY A KONKURENCE

- **Nabídka** = prodávající
- **Poptávka** = kupující
- **Konkurenční trh** = trh, kde je hodně prodávajících a kupujících, takže nikdo nemůže ovlivnit tržní cenu (**DOKO**)

KONKURENCE

○ **Dokonalá konkurence:**

- produkce je identická
- mnoho prodávajících a kupujících, takže nikdo nemůže ovlivnit tržní cenu
- kupující a prodávající jsou **cenoví příjemci**

○ **Monopol:**

- = jeden prodávající = **cenový tvůrce**

○ **Oligopol**

- = několik prodávajících
- ne příliš agresivní konkurence

○ **Monopolistická konkurence**

- = mnoho prodávajících
- odlišitelná produkce
- každý prodávající může stanovit cenu svého produktu

POPTÁVKA PO KÁVĚ V JEDNOM AKADEMICKÉM KLUBU

	2016*		2017	
káva	90 000	200 kg	43 466	84 kg
ostatní teplé nápoje	48 358		7 722	
ostatní (voda, sirupy, apod.)	21 909		44 172	
vybavení	1 745		4 470	
Celkem	162 012		99 830	56 364

POPTÁVKA (**D**EMAND, D)

- **Poptávané množství**
- = množství určitého produktu, které jsou poptávající ochotni a schopni koupit
- **Zákon poptávky** = *ceteris paribus*, poptávané množství klesá s rostoucí cenou daného produktu
- **Poptávková křivka** = vztah mezi množstvím (Q) a cenou (P)

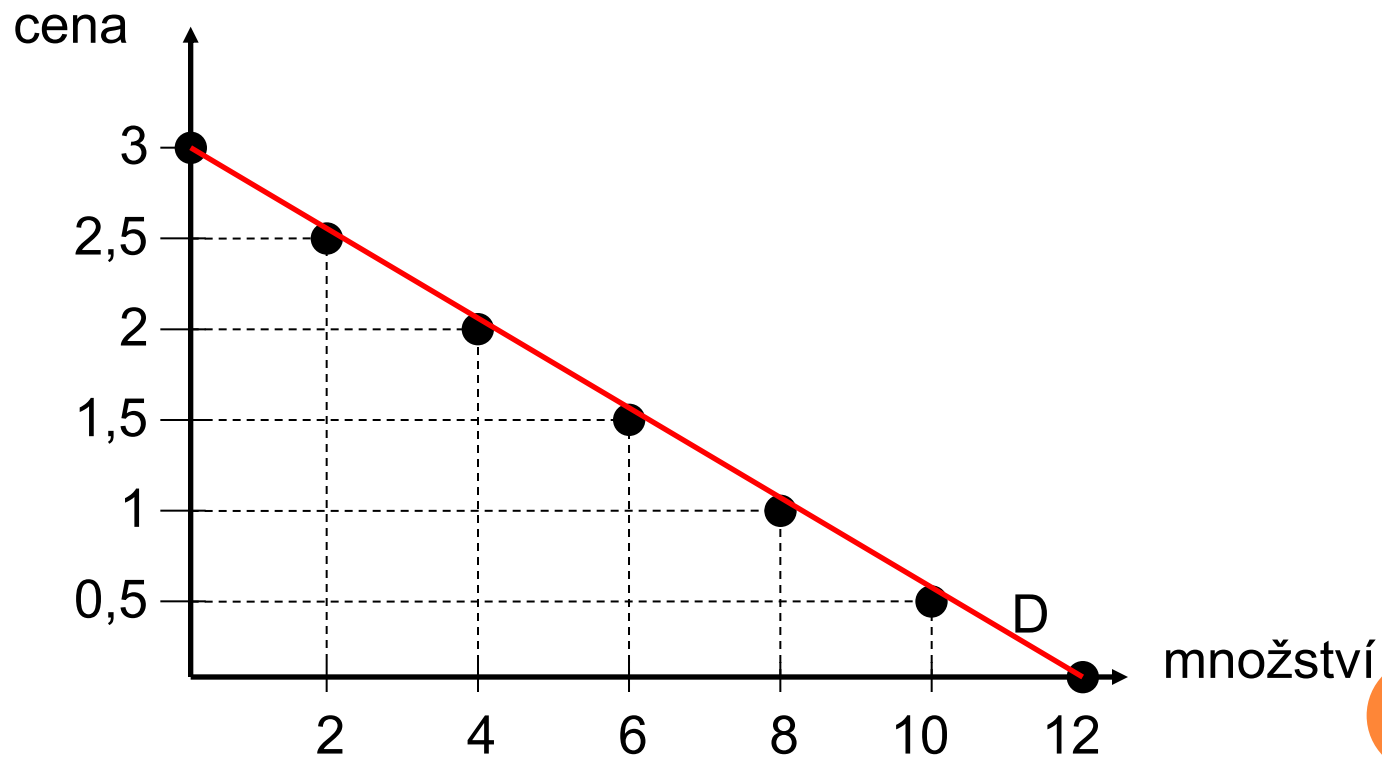

Příklad Karel a rohlíky

Cena rohlíku [Kč]	Poptávané množství [ks]
0	12
0,50	10
1,00	8
1,50	6
2,00	4
2,50	2
3,00	0

KARLOVA (= INDIVIDUÁLNÍ) POPTÁVKOVÁ KŘIVKA

TRŽNÍ X INDIVIDUÁLNÍ POPTÁVKA

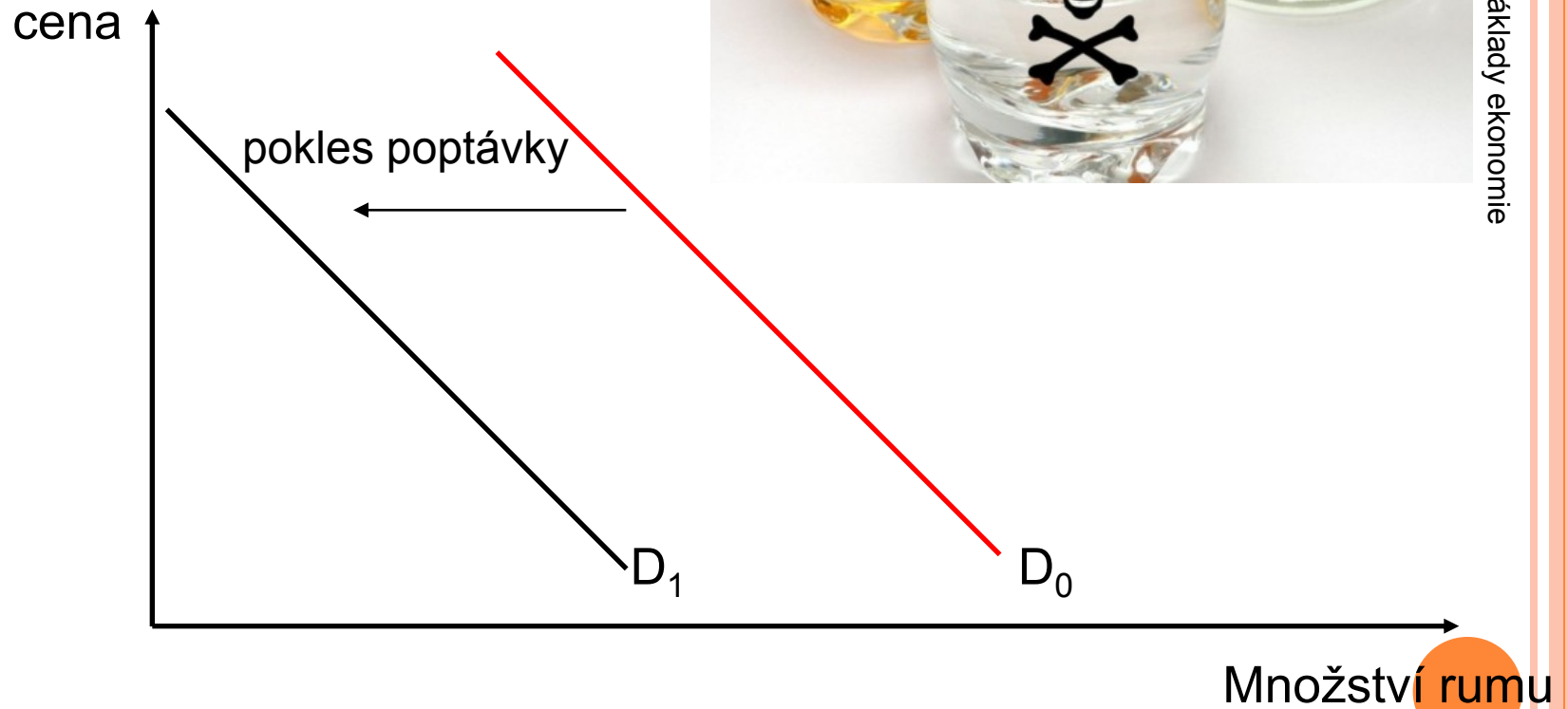
- Tržní poptávka = souhrn všech individuálních poptávek po určitém zboží/službě
- Graficky: horizontální součet individuálních poptávkových křivek

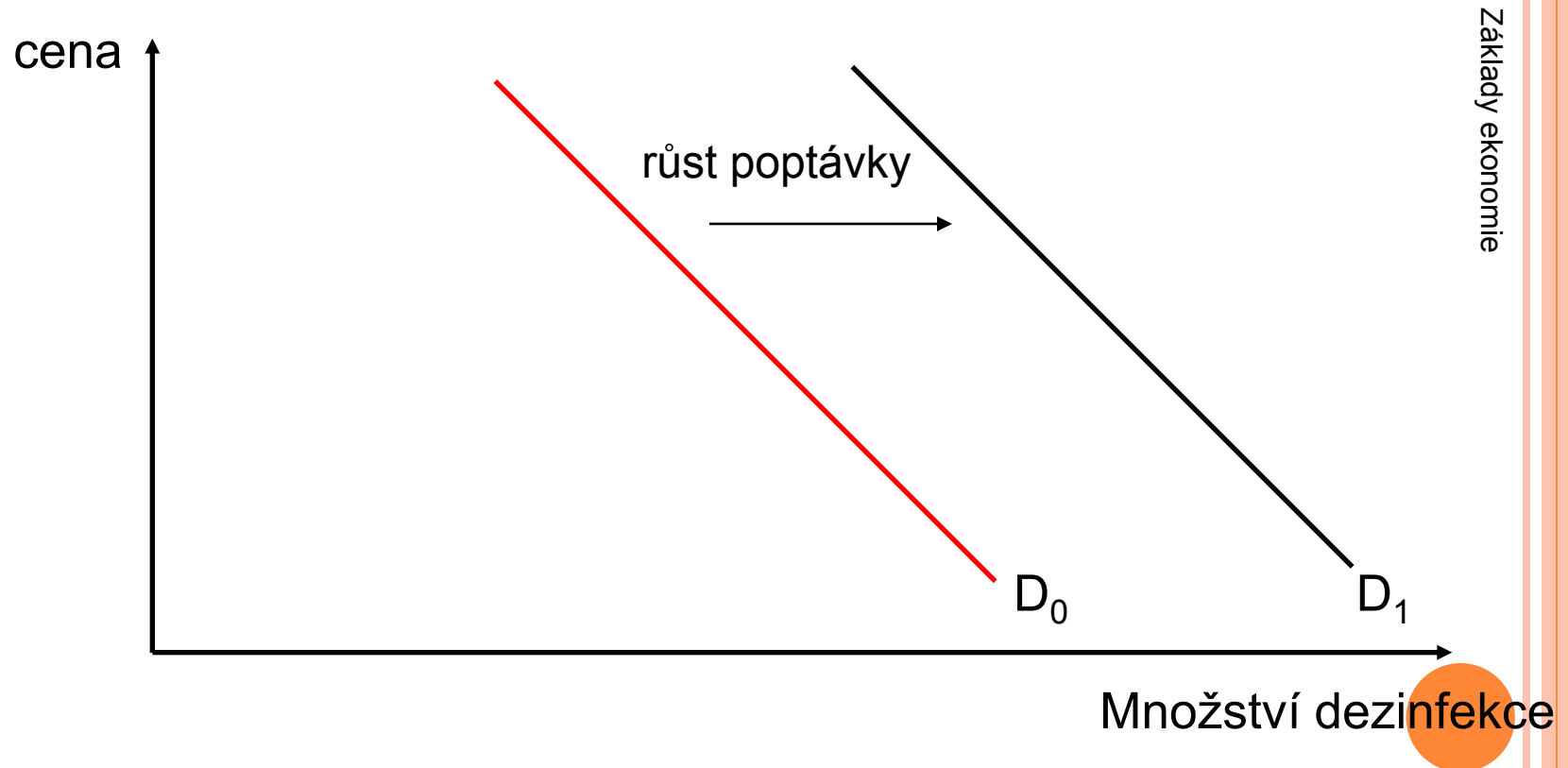
POSUN POPTÁVKOVÉ KŘIVKY: METANOLOVÁ AFÉRA

Základy ekonomie

POSUN POPTÁVKOVÉ KŘIVKY: V BRNĚ PROPUKNE ŽLOUTENKA

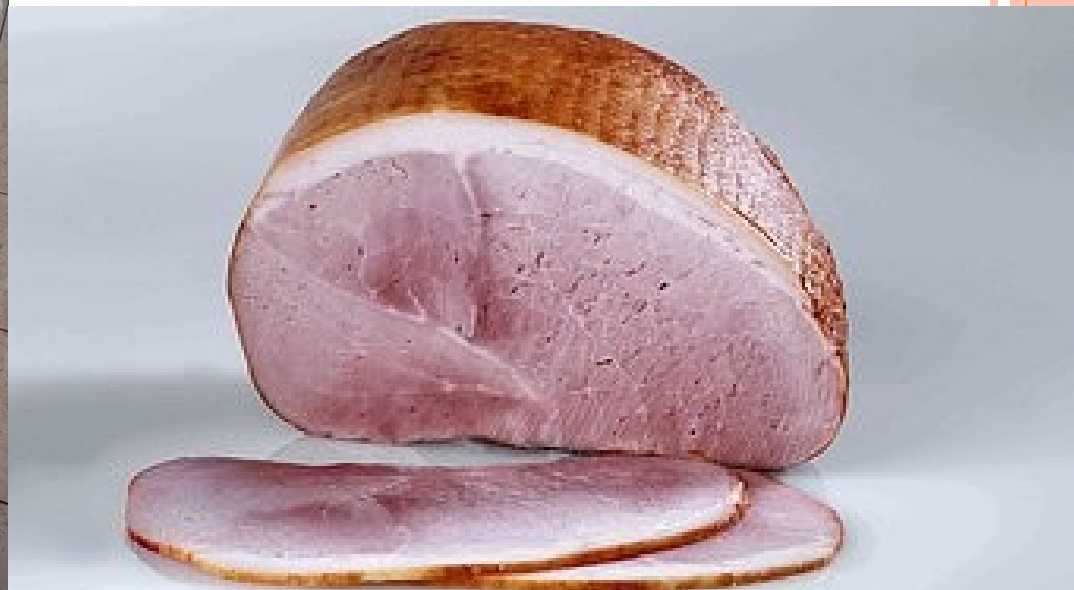
CO OVLIVŇUJE KUPUJÍCÍHO? (=CO HÝBE POPTÁVKOVOU KŘIVKOU?)

- Důchod spotřebitele
 - normální X podřadná produkce
- Ceny příbuzné produkce
 - substituty X komplementy
- Chutě
- Očekávání - předzásobení
- Počet spotřebitelů

NORMÁLNÍ A PODŘADNÉ STATKY

- Kolik triček si koupíte, když máte měsíční mzdu 15 000 Kč? Kolik, pokud má mzdu 30 000 Kč?

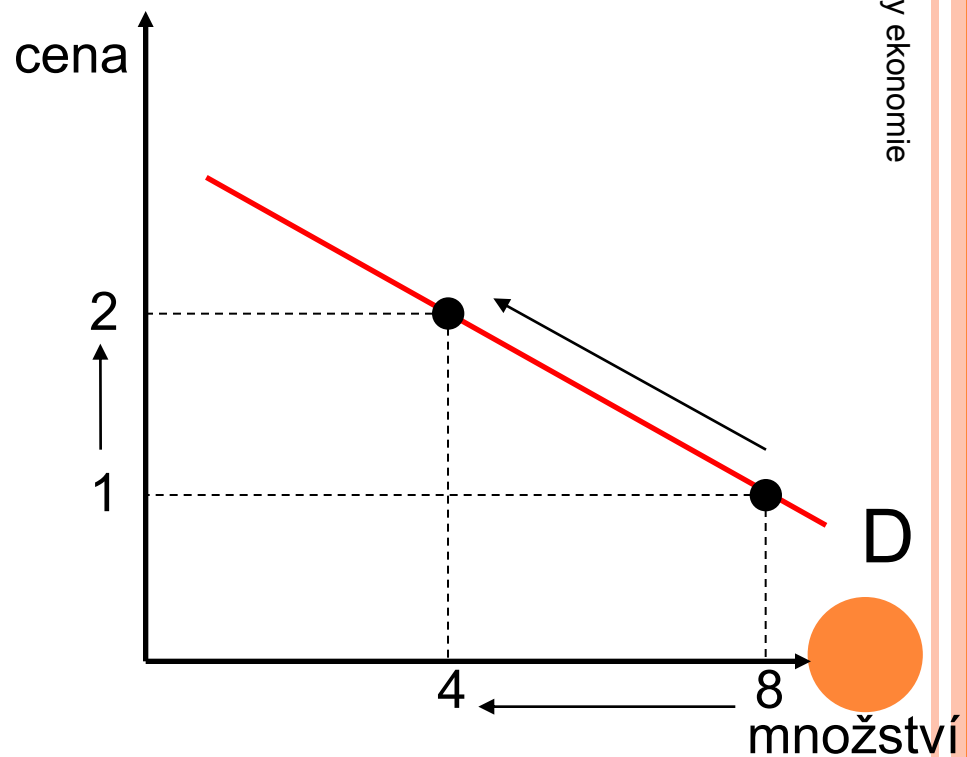

SUBSTITUTY A KOMPLEMENTY

ZMĚNA CENY DANÉ PRODUKCE?

- Vyvolá změna **poptávaného množství**
= posun po křivce

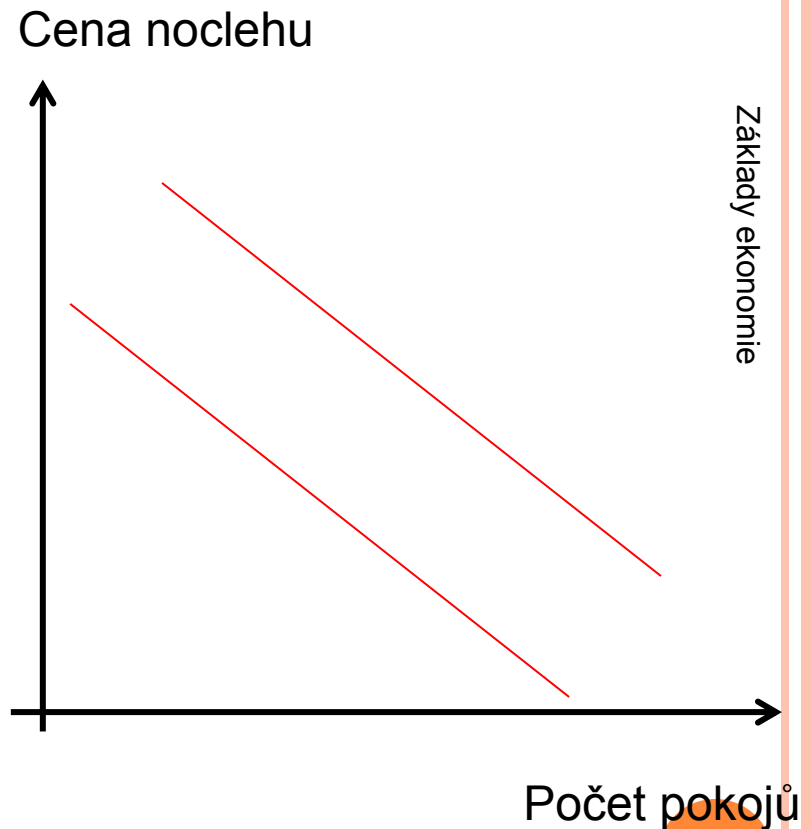

PŘÍKLAD ZE ŽIVOTA

Pražské hotely kvůli hokejovému mistrovství zdražily mnohdy i o pětinu
O 12 až 20 procent zdražily v průměru pražské hotely na květnové mistrovství světa

v hokeji. Blížící se hokejový šampionát se také výrazně odráží v obsazenosti ubytovacích zařízení v hlavním městě, na dobu šampionátu je ale stále ještě možné ubytování sehnat.

Zdroj: Aleš Černý, iDnes.cz (22. 4. 2015)

NABÍDKA (SUPPLY, S)

- **Nabízené množství**

= množství produkce, které jsou prodávající ochotni a schopni prodat

- **Zákon nabídky** = ceteris paribus, nabízené množství roste s rostoucí cenou daného produktu

- **Nabídková křivka** = vztah mezi množstvím (Q) a cenou (P)

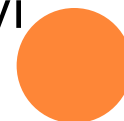
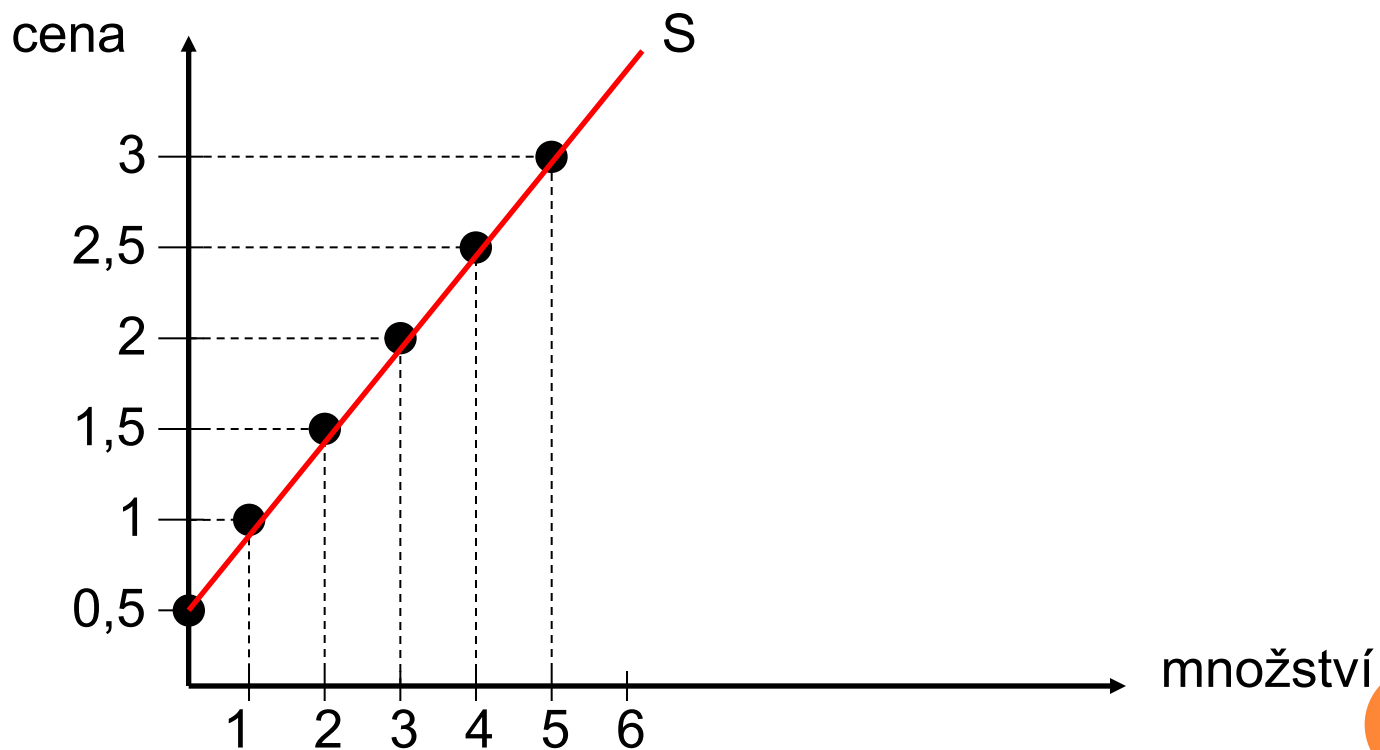

Příklad: nabídka pekaře

Cena rohlíku [Kč]	Poptávané množství [ks]
0,00	0
0,50	0
1,00	1
1,50	2
2,00	3
2,50	4
3,00	5

HOUSKOVA (= INDIVIDUÁLNÍ) NABÍDKOVÁ KŘIVKA

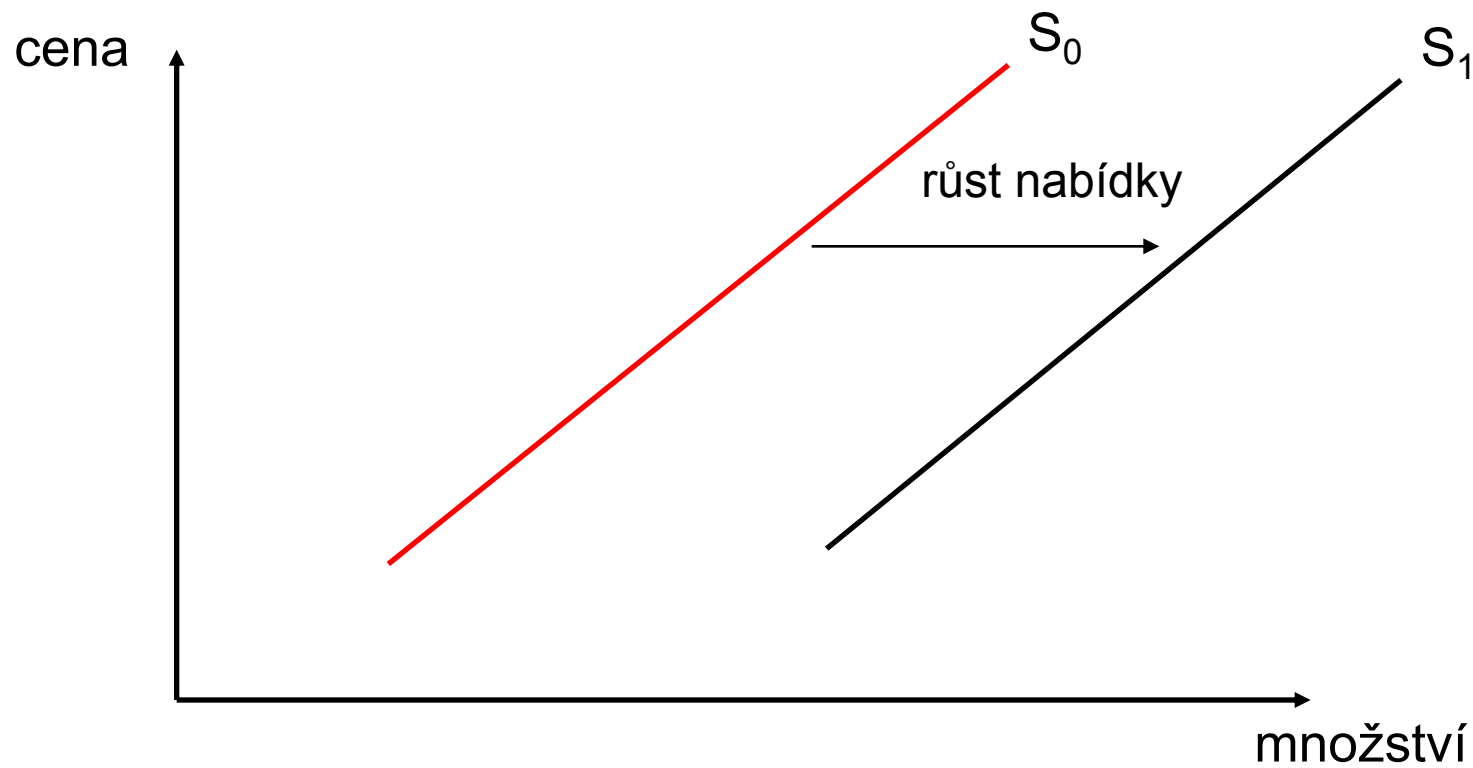

TRŽNÍ X INDIVIDUÁLNÍ NABÍDKOVÁ KŘIVKA

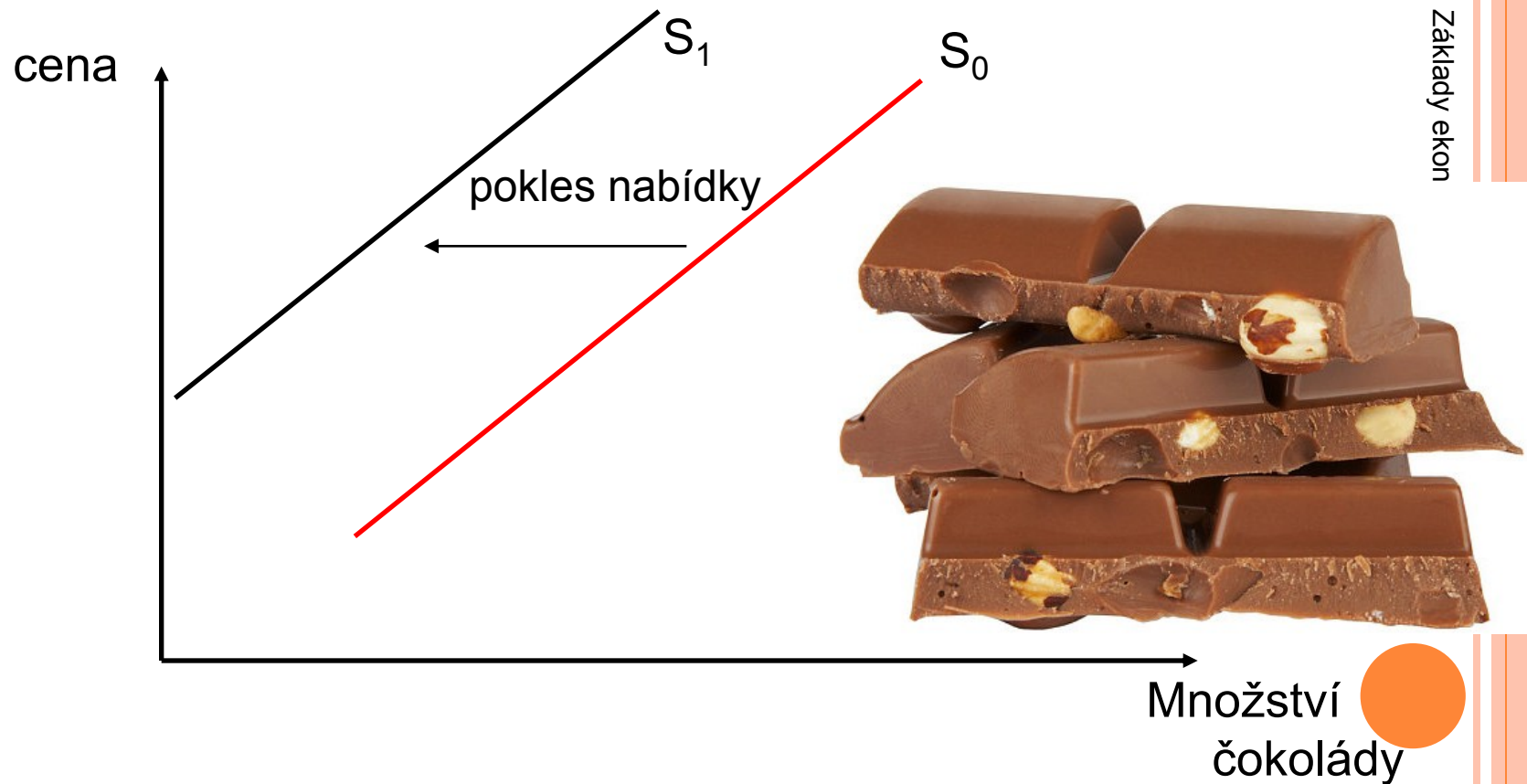
- Tržní nabídka = souhrn všech individuálních nabídek určité produkce/služeb
- Graficky: horizontální součet individuálních nabídkových křivek

POSUN NABÍDKOVÉ KŘIVKY: VYNÁLEZ PARNÍHO STROJE

POSUN NABÍDKOVÉ KŘIVKY: ZDRAŽENÍ KÁVOVÝCH BOBŮ

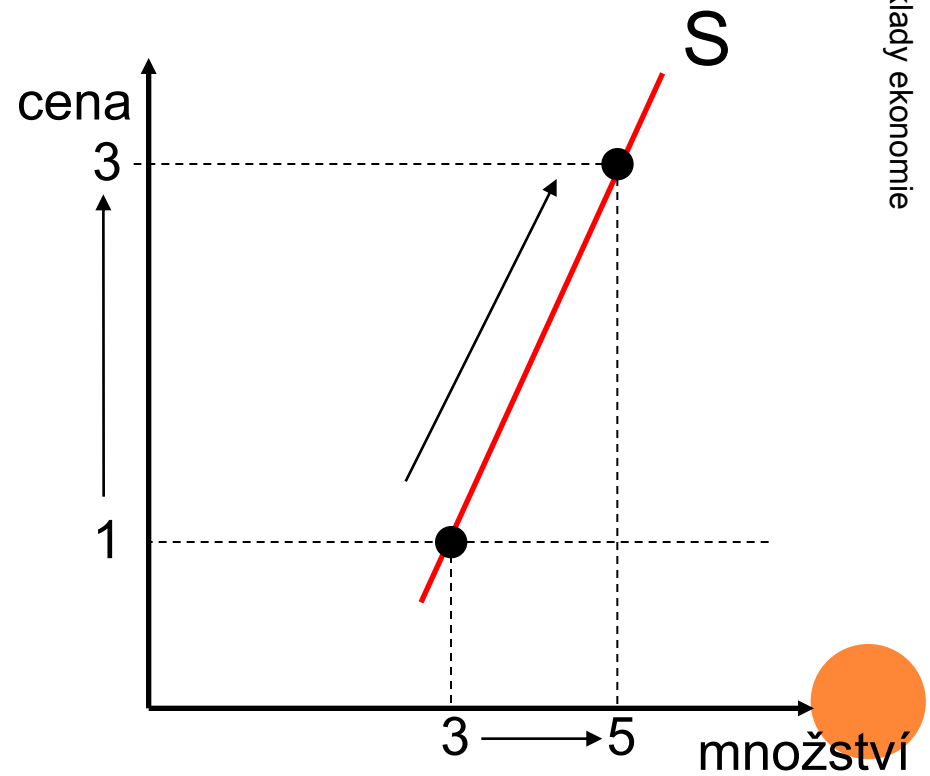
CO OVLIVŇUJE PRODÁVAJÍCÍ?

- Cena vstupů
- Technologie
- Očekávání
- Počet prodávajících

ZMĚNA NABÍZENÉHO MNOŽSTVÍ

- Posun po nabídkové křivce
- Vyvoláno vším, co mění nabízené množství

TRH

- Rovnováha = situace, kdy cena dosáhla úrovně, kde jsou se poptávané a nabízené množství rovná
- Rovnovážná cena – odpovídá průsečíku S a D
- Rovnovážné množství – odpovídá průsečíku S a D

NABÍDKA A POPTÁVKA

Cena [Kč]	Poptávané množství [ks]	Nabízené množství [ks]
0,00	19	0
0,50	16	0
1,00	13	1
1,50	10	4
2,00	7	7
2,50	4	10
3,00	1	13

omie

NABÍDKA A POPTÁVKA

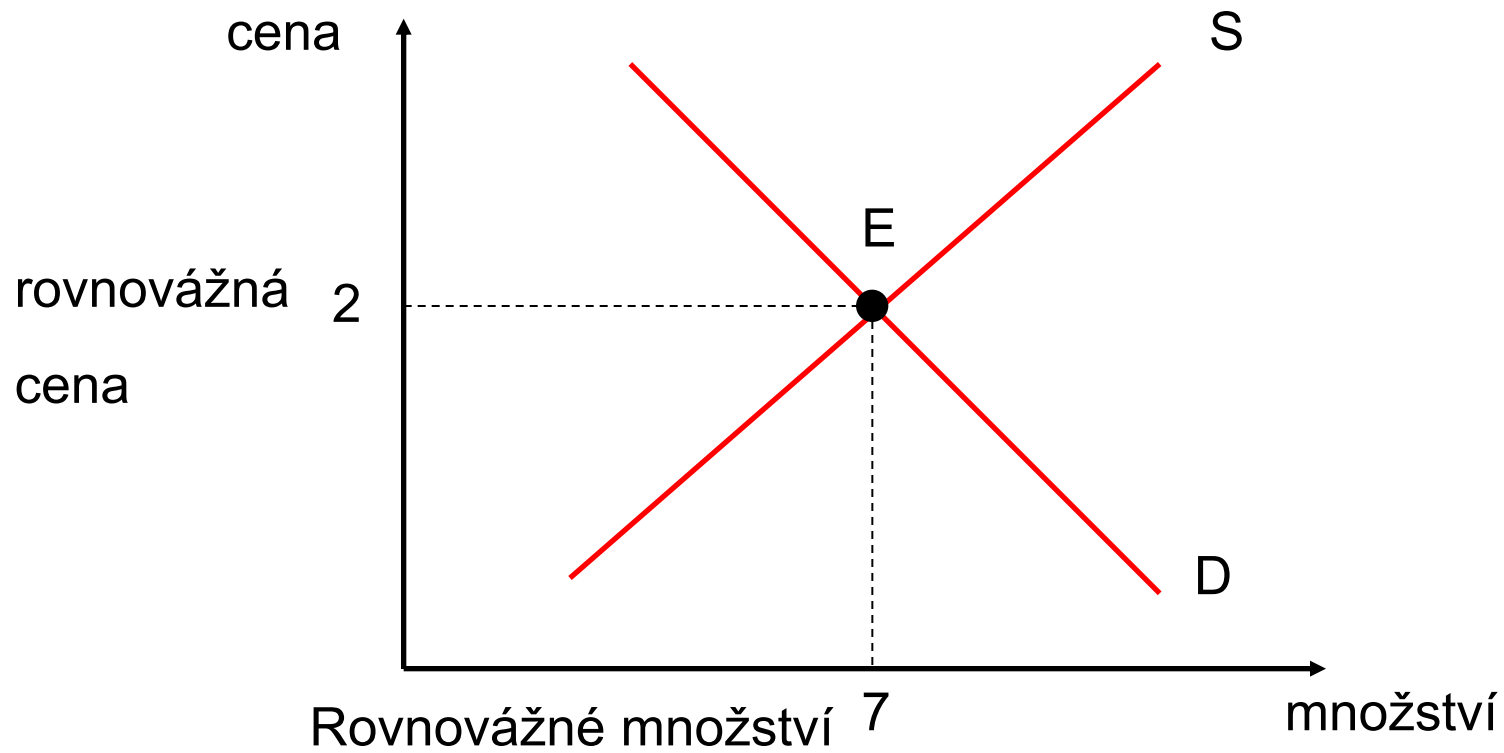
Cena [Kč]	Poptávané množství [ks]	Nabízené množství [ks]
0,00	19	0
0,50	16	0
1,00	13	1
1,50	10	4
2,00	7	7
2,50	4	10
3,00	1	13

Tomie

TRH V ROVNOVÁZE

NEROVNOVÁHA TRHU

○ Přebytek:

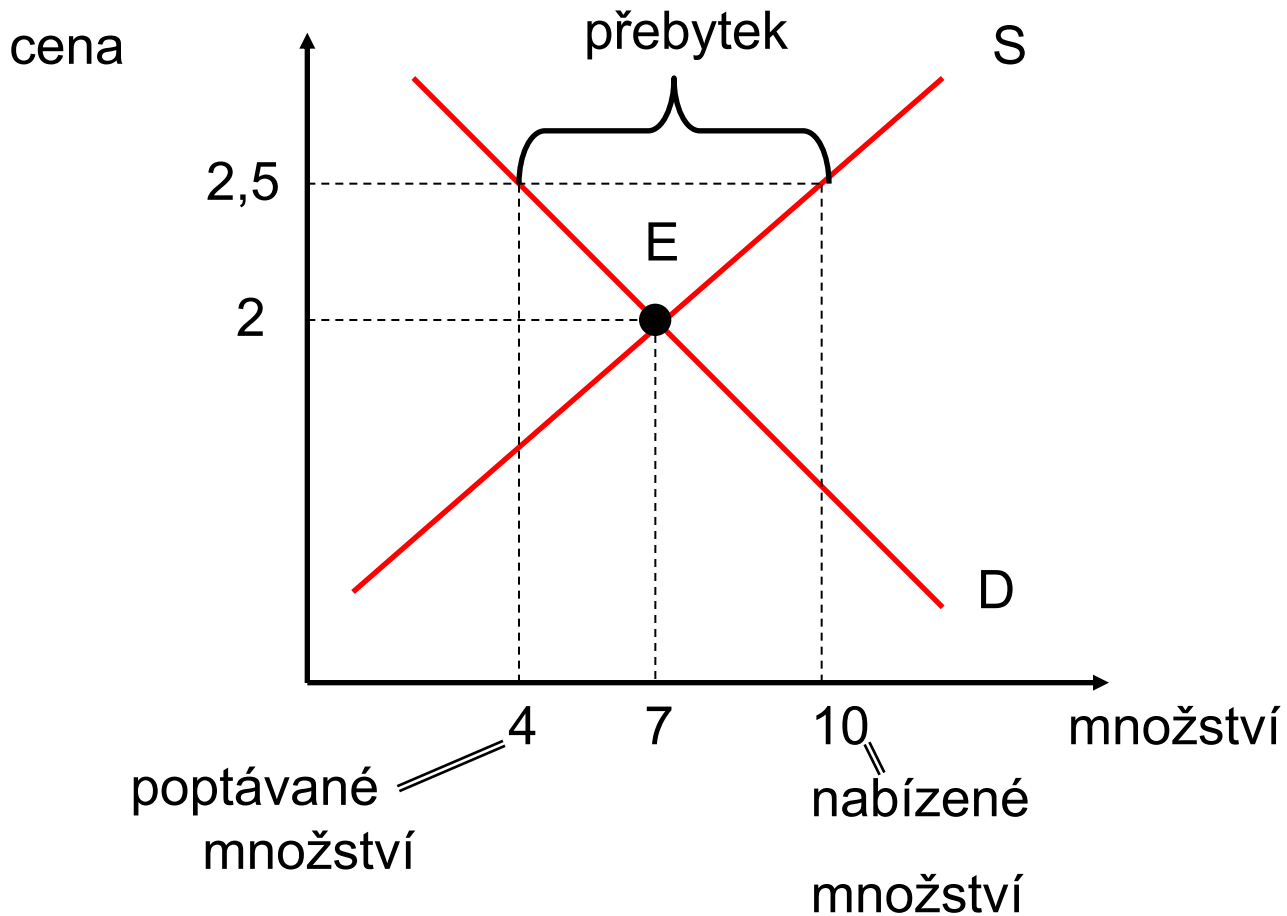
- Cena je vyšší než rovnovážná
- Nabízené množství je vyšší než poptávané
- Prodávající sníží cenu, aby víc prodali

○ Nedostatek:

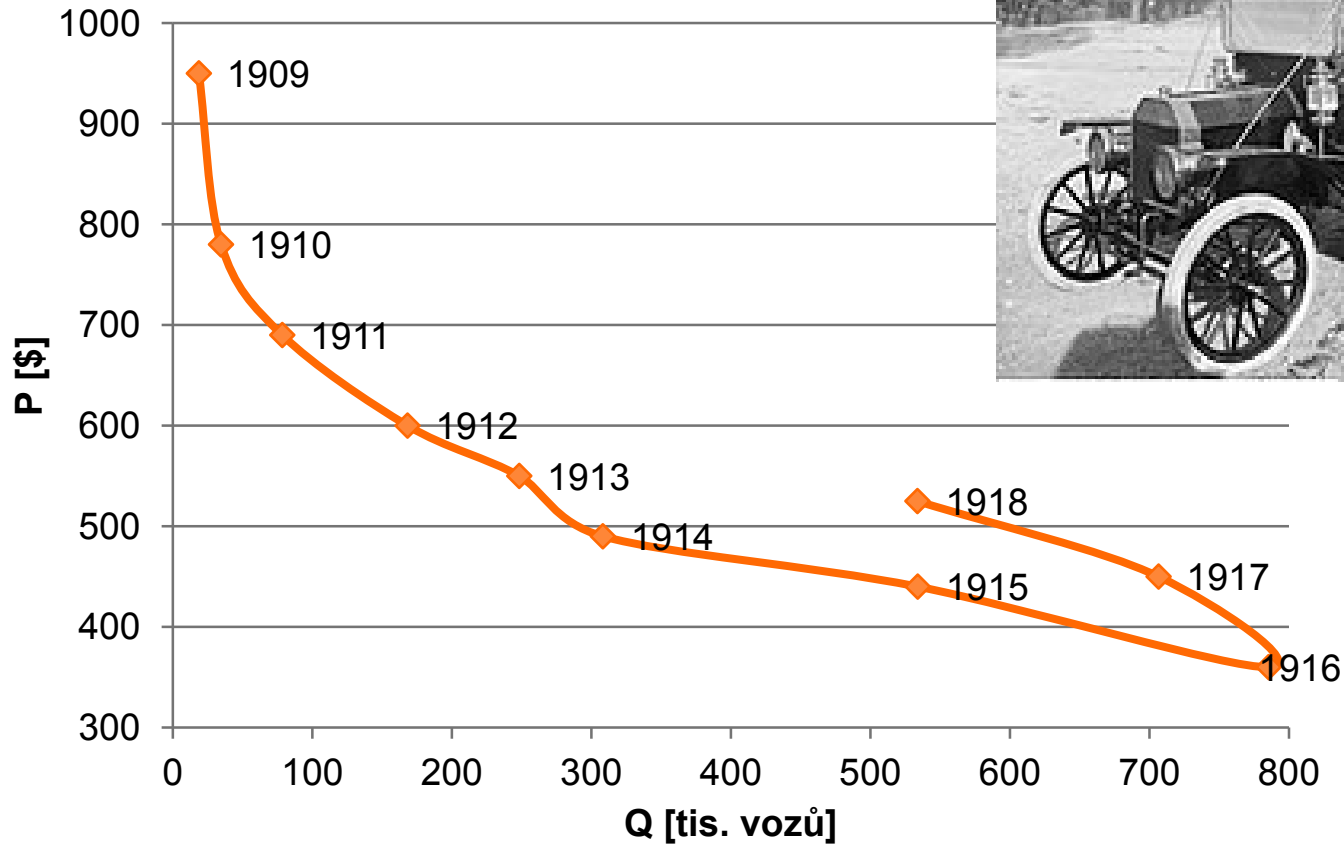
- Cena je nižší než rovnovážná
- Poptávané množství je vyšší než nabízené
- Prodávající zvýší cenu, protože si to mohou dovolit

TRH V NEROVNOVÁZE

VÝVOJ CEN CESTOVNÍ VERZE MODELU T A OBJEMU JEHO VÝROBY

Zdroj: Ford, H. Můj život a dílo.

ZÁKON NABÍDKY A POPTÁVKY

- Cena produkce se přizpůsobuje, čímž srovnává nabízené a poptávané množství
- Nutná podmínka: neregulovaný trh

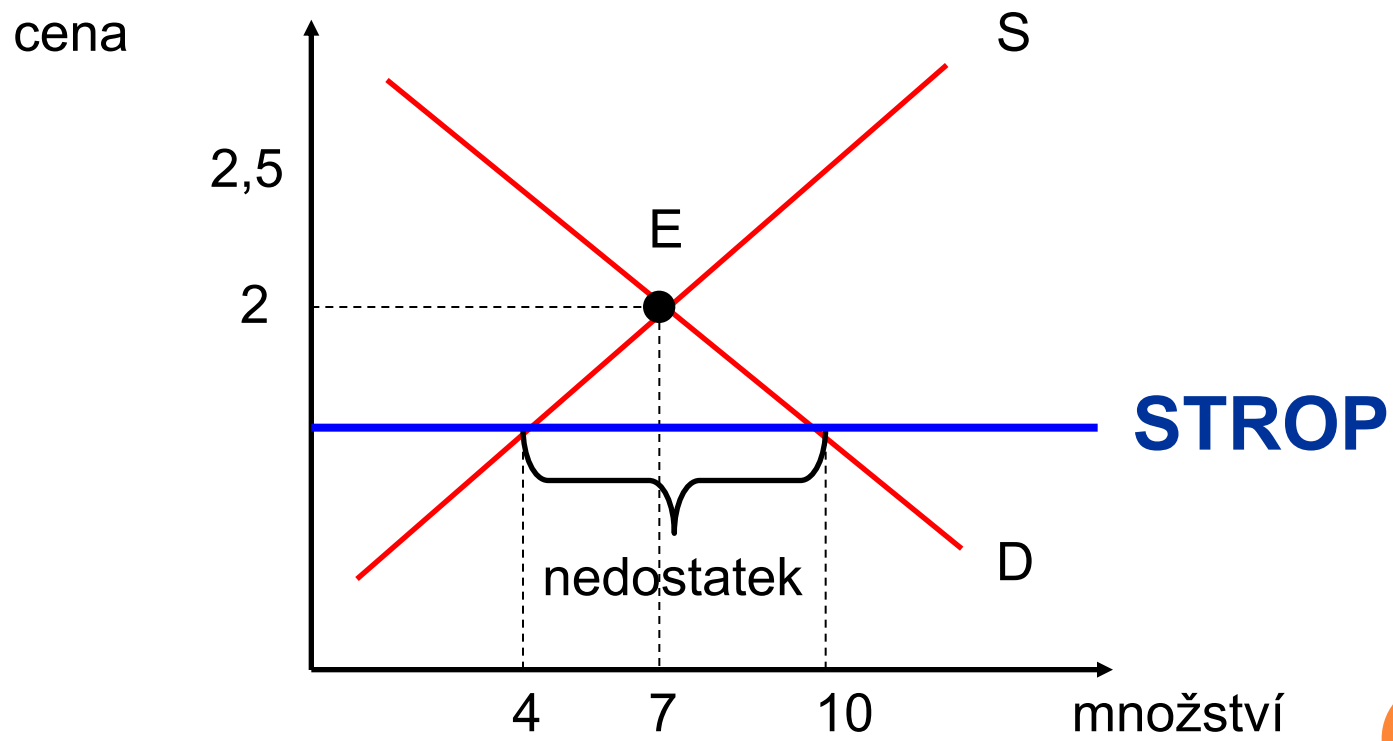

VLIV STÁTU

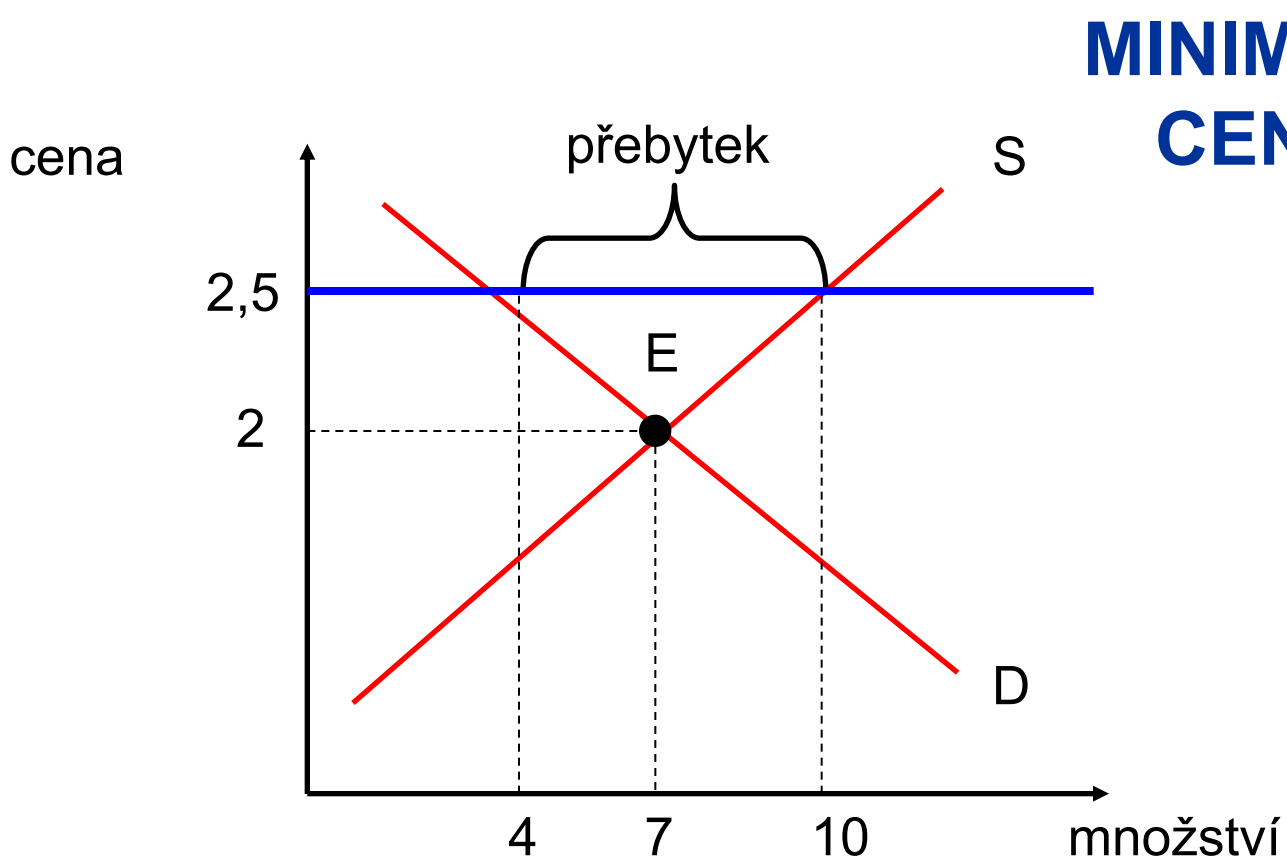
- „nespravedlivé ceny“
- **Cenový strop** = max. cena, za kterou může být prodáváno
- **Min. cena** = nejnižší cena, za kterou může být prodáváno
- Důsledek: přebytek X nedostatek

CENOVÝ STROP NIŽŠÍ NEŽ ROVNOVÁŽNÁ CENA

MINIMÁLNÍ CENA VYŠŠÍ NEŽ ROVNOVÁŽNÁ CENA

MINIMÁLNÍ CENA

Základy ekonomie

**Minimální cena
>
rovnovážná cena**

Základy eko

POKRAČOVÁNÍ PŘÍŠTĚ...

3. EFEKTIVNOST NA TRHU

BE EFFECTIVE!

